

Tuller dere? Er SSB spydspissen?

Her fra Stanford synes det klart at skattebetalerne bør kreve at forskere i SSB tidvis publiserer forskningen sin internasjonalt. Forsvarerne av status quo i SSB avslører selv hvorfor.

Forskning viser at ...
Gisle James Natvik

Debatten om SSBs forskningsavdeling har de makroøkonomiske analysene derfra stått særlig sentralt. Kritikerne mener den metodiske tilnærmingen i byrået ikke har holdt følge med internasjonal forskning. Forsvarerne nekter egentlig ikke for det, men hevder at den internasjonale forskningen ikke kan anvendes i praksis. En forlengelse av resonnetet er at makroforskere i SSB ikke kan forventes å nå gjennom i vitenskapelige tidsskrift fordi konflikten mellom hva som er relevant og hva som kreves i internasjonale journaler er for stor.

Er det rett?
For tiden besøker jeg Stanford University i California, en verdensledende institusjon på makroforskning. Her sitter flere av redaktørene i tidsskriftene som SSB-forskerne er skeptiske til. Uformelle samtaler og seminarer her gir derfor et godt innblikk i hva som foregår på den internasjonale forskningsfronten, og hva som vil dukke opp i de beste tidsskriftene fremover.

Kontrasten mellom hva jeg opplever her og hva jeg leser i den norske debatten er enorm. La meg bare ta sist mandag som eksempel.

Under lunsjen ble det presentert et forskningsarbeid

Makroavdelingen i SSB består utvilsomt av dyktige folk som kjenner norsk økonomi bedre enn de fleste, og den kjennskapen til data er helt avgjørende for å fylle SSBs kjerneoppdrag om å informere beslutningstagere. Foto: Mikaela Berg

på belgiske bedriftsdata som beregnet gevinstene ved internasjonal handel. Bidraget var å bruke detaljerte data om hvordan bedrifter typisk er knyttet sammen i nettverk der de handler med hverandre, og å kombinere disse dataene med en økonomisk teori om hvordan slike nettverkseffekter påvirker verdiskaping. En veldefinert teori er helt avgjørende i en slik analyse, ettersom den hjelper publikum til å forstå hvilke mekanismer som driver sluttresultatet. Hvem som helst kan jo komme opp med et vilkårlig tall for verdien av handel.

God forskning får frem presist hvilke mekanismer som er viktige, og hvor viktige de er, slik at mottageren kan forstå sluttsvaret.

På ettermiddagen var det nytt makroseminar. Temaet denne gangen var markedsrett. Har vi

Gisle James Natvik, førsteamanuensis ved Institutt for samfunnsøkonomi, Handelshøyskolen BI.

opplevd økt monopolisering de siste 30 årene, og hva er konsekvensene for fordeling mellom kapitaleiere og arbeidstagere (lønnsandelen), samt arbeidere imellom?

Også her brukte forskerne rike mengder data, denne gangen på industrinivå. Konklusjonen var at markedsretten har økt, og at det delvis kan forklare hvorfor lønnsandelen har falt og lønnsulikheten har økt i USA. Akkurat som i arbeidet i lunsjen krevdes en klar økonomisk teori for å bruke de observerte dataene til å besvare spørsmålene vi egentlig lurte på.

Tilbake til norske aviser. Bare fra den siste uken leser jeg at

”
Tuller dere? Hvem pokker er det som definerer «kunnskapsfronten»? De som til enhver tid jobber i SSB?

fronten»? De som til enhver tid jobber i SSB?

Ja visst, det publiseres arbeid på spørsmål som er mer «kule» enn store, men hvis du gidder å følge med, vil du se at de store spørsmålene helt soleklart dominerer. Og hvis du deltar i internasjonal forskning, vil du raskt merke at du deltar i et mye større fellesskap enn SSB.

Og nei, det finnes ingen utenfor SSB som mener at det ledende norske makromiljøet finnes innenfor de veggene. Men det er klart, hvis man ikke oppsøker andre fagmiljø enn sitt aller nærmeste, er det fort gjort å misforstå.

Makroavdelingen i SSB består utvilsomt av dyktige folk som kjenner norsk økonomi bedre enn de fleste, og den kjennskapen til data er helt avgjørende for å fylle SSBs kjerneoppdrag om å informere beslutningstagere. Sannsynligvis er de på kort sikt uerstattelige for å levere SSBs viktigste produkter.

Men på veien fra data til politikk trengs analyse. Her har faktisk internasjonal forskning mye å bidra med, og tematisk foreligger ingen konflikt mellom «eliteforskning» som i de to arbeidene jeg refererte over, og SSBs kjerneoppdrag på makrosiden.

Enkeltarbeider fra SSB viser nettopp dette, ved at de er blitt trykket i internasjonale tidsskrift.

Et krav om regelmessig internasjonal publisering er et godt virkemiddel for å unngå misforståelsene som forsvarerne av status quo selv har avslørt det siste året.

Gisle James Natvik, førsteamanuensis ved Institutt for samfunnsøkonomi, Handelshøyskolen BI

Forskning viser at ...
Oppsiktsvekkende funn?
Ny innsikt?
Skriv til spalten «Forskning viser at ...». Tekstlengde inntil 3500 tegn (inkludert mellomrom).
debatt@dn.no

makroforskningen i SSB ikke kan forventes å publisere internasjonalt, fordi den baserer seg på «kunnskapsfronten» heller enn «forskningsfronten». Jeg leser at internasjonal forskning handler om å besvare «kule» heller enn store spørsmål, og at SSBs ansatte burde sammen trekke for å bygge en felles forståelse av de store spørsmålene, siden disse ikke når opp i journalene.

Det påstås at SSB har Norges ledende makromiljø.

Tuller dere? Hvem pokker er det som definerer «kunnskaps-